

ILUSTRIRANI

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA
KRON 8^{.-}, ZA DIJAKE KRON 6^{.-}; POSA-
MEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA
NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10^{.-}, ZA
DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13^{.-}

GLASNIK

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA URED-
NIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATO-
LIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLA-
MACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO
LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 23. SEPTEMBRA 1915 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 4.

„Tam gori, tam gori za tretjo goró
planina dviguje v nebó se . . .“

Original razglednice
V. skupine „Vojske v slikah“.

➡ Slovenci! Poslužujte se pri vsaki priliki razglednic »Vojska v slikah«. ➡

Bitka pri Waterloo-u.

Spisal A. L. Kielland, poslovenila Berta Vitek.

(Dalje.)

Dvajsetkrat je bil karé prebit in strnjen in 12.000 hrabrih Angležev je padlo.

Ivan je razumel, zakaj je Wellington plakal, ko je dejal: »Noč ali Blücher!«

Kapitan je bil zapustil Belle-Alliance in iskal nekaj v travi za klopjo ter neumorno nadaljeval v opisovanju, ki je bilo vedno bolj živahno: »Wellington je bil v resnici pobit, moral bi bil doživeti popoln poraz, takrat — je zavpil kapitan s skrivnostnim glasom, »takrat je prišel ta tukaj.« V tistem hipu je vrgel kamen, ki ga je bil skril v ozadju. Kamen se je za-trkljal na bojno polje.

»Zdaj ali nikoli,« si je mislil Ivan.

»Blücher!« je vzkliknil.

»Izvrstno!« je odvrnil kapitan.

»To je Blücher, stari volkodlak, ki prihaja s svojimi Prusi.«

In Grouchy ni prišel: Napoleon je bil brez desnega krila, manjkalo mu je okoli 15.000 mož. S svojo navadno hladnostjo je zapovedal novo razvrstitev.

Toda bilo je prepozno in premoč prevelika.

Wellington, ki je vsled prihoda Blücherjevih čet lahko uporabil tudi rezerve, je ukazal celi armadi naprej. A še enkrat so se morali zavezniki ustaviti; maršal Ney je kot razsrjen lev izvedel nov besen napad.

»Glejte ga!« je vpil kapitan z bliskajočimi očmi.

In Ivan ga je videl, junaka-pustolovca, vojvodo elchinskega, princa moskovskega, sodarjevega sina (iz Saarlouisa, maršala in pèrja francoskega. Videl ga je, kako je drvel pred kolonami — pet konj so sestrelili pod njim — z mečem v roki, v razstrgani uniformi, brez klobuka, s krvjo politim obrazom.

In kolone so udarile za njim: sledile so svojemu knezu moskovskemu, rešitelju pri Berezini, v boj brez upa zmage za cesarja in Francijo. Prav nič niso slutili, da bo francoski cesar čez šest mesecev dal njihovega oboževanega kneza ustreliti v luksemburškem vrtu kot izdajalca.

A oni je bil povsod; urejal, poveljeval, dokler je bilo poveljniku še kaj mogoče; potem je rabil sabljo kakor navaden vojak, slednjič je bilo vse zaman, divji beg je potegnil s seboj tudi njega. Zakaj francoska armada je bežala.

Cesar se je zapodil v bojni metež; toda strašni hrup je zadušil njegov glas in v polmraku ni nihče spoznal malega moža na belem konju.

Nato se je vrnil v karé svoje stare garde, edine čete, ki je še vztrajala; hotel je končati na bojišču svoje življenje. Toda generali so se zbrali

okoli njega in stari grenadirji so vpili: »Nazaj, sir! Smrt Vas noče!«

Zdaj niso vedeli, da je cesar zaigral pravico umreti kot francoski vojak. Obotavljajočega se so potegnili s seboj; nepoznan od lastne armade je odjezdil v temno noč, ko je vse izgubil.

»Tako je končala bitka pri Waterloo-u,« je zaključil kapitan, ko je sedel na klop in si popravil ruto okoli vratu.

Ivan je z ogorčenjem mislil na strica

razstresli vojskovodje med vročim bojem na bojišču, da bi markirali postojanke, je naletel na starega Blücherja. Pobral ga je in natančno ogledal.

Bil je trd kos granita, grčav in robat; čisto podoben »maršalu Vorwärts«. Z vpludnim poklonom se je obrnil h kapitanu:

»Dovolite, gospod kapitan, da si ohranim ta kamen. Budil bo bolj ko vse drugo, spomin na ta zanimivi in poučni pogovor.« Rekši je vtaknil Blücherja v žep.

Kapitan mu je zagotavljal, da mu je bilo v pravcato veselje, videti zanimanje, ki ga je kazal mladi prijatelj njegovi razlagi. In to je bilo res: čisto navdušen je bil za Ivana.

»Toda sedite, mladi prijatelj; po deseturnem boju nama je treba nekoliko počitka,« je pristavil smehljaje.

Ivan je sedel in z grozo v srcu otipal svoj ovratnik. Vzel je bil najboljšega, ki ga je imel. K sreči je bil še precej trd; toda misliti je moral na Wellingtonove besede: »Noč ali Blücher!« zakaj dolgo ni mogel več zdržati.

Dobro je bilo, da je vroče popoldansko sonce odganjalo izprehajalce od nasipa, sicer bi se bilo zbralo nešteto občinstvo okoli gospodov, ki sta mahala, bila z rokami, skakala in tekala semtertja.

Tako sta pa imela samo enega gledalca. Bil je stražnik, ki je stal na voglu telovadnice.

Vojak se je iz radovednosti odstranil s svojega mesta nekoliko dalje nego bi bil smel: prekoračil je približno poldrugo miljo na cesti od Bruslja proti Waterloo-u, in kapitan bi ga bil strogo vojaško okaral, če bi radovedno »moštvo« ne bilo vršilo važnega opravila. Značil je, kjer je stal, celo Wellingtonovo rezervo; in ko je bilo bitke konec, se je v najlepšem redu pomaknil nazaj proti Bruslju in spet zavzel svojo zapuščeno postojanko na voglu telovadnice.

(Dalje.)

Begun.

Spisal M. Skowronek. — Prevel Ivan Cesar.

Nekega jutra, ko je še vse spalo, je prišel na dvorišče kmeta Lojke. Zašel je v drvarnico in začel cepiti drva, kolikor so mu to dopuščale sile. Že dva dni ni pokusil jedi, razen nekaj sladkih korenin, ki mu jih je dal neki usmiljeni popotnik. Od dolgega pota je imel noge vse v ranah in oteklinah. Roke so mu povsem oslabele, in ko se je pripognil, da vzdigne poleno, mu je postalo rumeno in zeleno pred očmi. In stisnil je zobe in sekal dalje, da bi nacepil vsaj toliko drv, dokler ne vstanejo domači, da bi mu dali za to vsaj kos kruha. Naenkrat se odpro vrata in na dvorišče jo priskače deček pri šestih letih. Služkinja Trina mu je nekaj obljubila, če ji pri-nese naročaj drv.

Spravljanje naših strojnih pušk na dolomitske pečine.

Frederika, ki je tako omalovažujoče govoril o kapitanu Šrape. Bil je čisto drugačna, zanimiva osebnost, ne pa tak star provincijalni konj ko stric Frederik!

Medtem ko je taval okoli in pobiral rokavice in druge malenkosti, ki so jih

Vojska z Rusi: Spopad naše in ruske konjenice pri Kobrinu.

Nemalo se je začudil deček, ko je zapazil v drvarnici neznanega človeka v vojaški uniformi. Radoveden se mu je približal.

»Kdo si? Odkod prihajaš?«

»Preko daleke meje sem moral iti. — Ruski begun sem.«

»Kako ti je ime?«

»Fedor Aleksandrovič.«

»Znaš dobro streljati?«

Človek se je moral nehote nasmehniti, toda vseeno je odgovoril otroku.

»O da, izvrstno sem meril v tarčo.«

»Znaš tudi meriti z lokom? Znaš delati puščice, ki lete daleč?«

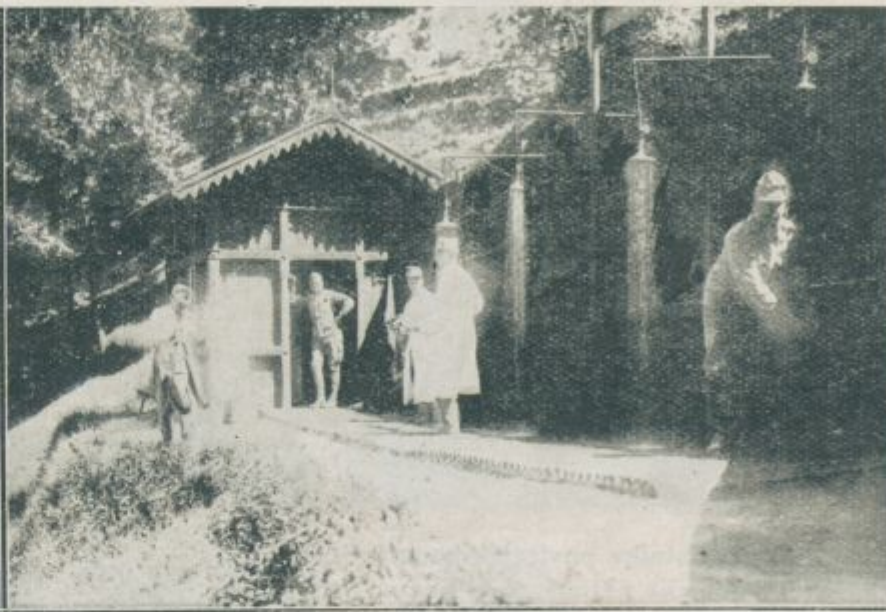
»To sem znal nekoč.«

»No, potem mi pa napravi lepo puščico — tako dolgo,« in mali je razprostrl

roke, »jaz pa prinesem takoj svoj lok.« — Rus je poiskal tako prikladno vejo, da napravi zaželeno puščico. Na veliko dečkovo radost je bila puščica v nekaj trenutkih gotova.

»Ti znaš pa veliko boljše delati ko naš Ljudevit. Vedno pravi, da nima časa. Hočeš ostati pri nas?«

»Rad bi, dušica moja! Pa prositi očeta,

V višini 2000 metrov. 1. Jezdni poizvedovalni oddelek v tirolskih gorah. — 2. Praktičnost v vojni: pršna kopelj 1500 metrov visoko. — 3. Prilaga pri uporabljanju in odpravljanju bodeče žice v tirolske gore. — 4. Čete pri napravljanju radiotelegrafične postaje v gorah.

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

»O, nič, nič, zagotavljam Vam! Samo sami med seboj se včasih menimo, kako dobro je za mlade dame, če vse vedo o svojem bodočem možu, preden store tako važen korak. Tudi kuharica se v kratkem poroči z ženinom iz Indije —«

»To vem, to vem. Kaj ima to opraviti z gospodom Outramom?«

»O, nič, nič! Jaz sem ji samo dejal: 'O življenju svojega ženina bi morala biti dobro poučena.' Je dejala: 'Duhovnik bo že vse pregledal.' Ubogi papisti mislijo, da so njih duhovniki vsevedni kakor vsemo- gočni Bog. 'To je vse prav,' sem dejal,

toda če je enkrat sklenjeno in zvezano, ali more potem duhovnik razvezati? 'Ne!' je dejala, 'na tem svetu ne.' 'No,' sem dejal precej razločno. 'Če ima v Indiji eno ali dve ženi, kaj more narediti duhovnik, če izveste?' 'Nič,' je dejala. 'No,' sem rekel —«

»Freeman, nehajte s temi budalostmi!« mu je segel v besede major. »Kaj ima to opraviti z gospodom Outramom?«

»O, nič, gospod major, nič. Mi ne vemo o gospodu Outramu ničesar. Vsaj mislimo ne, da gospod Outram — gospod Outram — gospod Outram je zelo fin gospod, gospod major!«

»To je — gotovo! Če bi hotel vedeti Vaše mnenje o gospodu Outramu, ga povejte, če Vas vprašam.«

»Da, gospod major. Toda jaz nisem imel nobenega krivičnega namena; jaz sem samo mislil, da hočete morda izvedeti, kaj pravijo ljudje —«

»Ne, jaz imam svojo lastno pamet. In neumnih kvant služinčadi ne maram poslušati. Spodaj se razbije vedno preveč ne-

umnosti in se preveč klepetajo. Če bi bilo manj brezmiselnih blebetanj, bi bila jed boljša.«

»To bom povedal kuharici,« je dejal Freeman s čudovito-trdno mirnostjo. »Vi imate čisto prav, gospod major. To se res ne podobi, da se služinčad vmešava v zadeve gospoda. Ali naj premaknem stol bliže, gospod major? Nekoliko bliže k ognju?«

Major je pomišljal, ali bi prefriganemu slugi vrgel v glavo pljuvalnik, ali bi mu zvišal plačo.

Kar pa je slišal, ga je zelo vznemirilo. Bližnjo poroko so spodaj, po vsem sodeč, zelo podrobno pretresali; jasno je bilo, da je niso ugodno sodili; in zraven so padli migljaji na življenje gospoda Outrama v inozemstvu, kar je majorju, ki je mnogo bral Simulasa, govorilo cele knjige. Kaj, ko bi Outram imel svojo preteklost? Kaj, ko bi njegovo ime ne trpelo nobenih poizvedovanj? Kaj, ko —

Majorju je bilo vroče pri srcu. Toda kaj naj napravi? S kom naj govori? Tako je, če človek nima prijateljev. Četudi so

naj me pridrže. Potem ti pa napravim veliko, veliko puščic.«

»No, kaj pa iščeš tukaj?«

»Glej, da izgineš čim prej, tem bolje. Nimamo nič dela za te! Bog ve, kaj te je prineslo iz Rusije! Morebiti si koga

umoril...« Žalostno je dvignil mladi človek svojo culico.

»Pri nas ne zapode gladnega človeka kakor psa z dvorišča, ko je že kaj napravil!«

Mali dečko ga prime čvrsto za suknjo.

»Ne, ne smeš iti. Najprvo ti prinesem kos kruha in potem bom govoril z očetom. Ne vpoštevaj besed te neumne babnice, pa naj brbra, kar hoče.«

In mali je odšel. Fedor Aleksandrovič je zopet postavil na tla svojo culo in sedel na najbližnji panj. Nič več ni mogel stati na nogah. Morda se bo še privlekel do gozda, če ga zapode odtod. Z obema rokama si je pokrtil obraz, ker so mu privrele v oči solze. Danes je ravno minulo štirinajst dni, odkar je pobegnil od svojega polka. Bežal je do meje v večnem strahu, da ga

Ob prisegi v častnike povišanih kadetov Terezijanske akademije v Dunajskem Novem mestu.

Preplašeno sta se ozrla oba na stran. Pred njima je stala Trina z rokami, uprtimi ob bok.

»Oprosti, blaga mama, dela iščem.« Deček se nasmeje od srca.

»Ti, Fedor, to ni moja mama. To je samo Trina, naša služkinja.«

»Vseeno, dragi moj, morda bo tudi gospodična rekla zame kako dobro besedo. Rad ji nanosim v kuhinjo drv in ji prinesem vode, kolikor treba.«

No, deček je zopet razpršil s svojim smehom ono dobro voljo, ki so jo imele te besede.

»Trina... gospodična! Ah, to pa moram povedati mami. Ne, z njo moraš drugače govoriti. Samo tedaj poslušaj, ako jo dodobra okregaš. Že davno bi bila lahko napravila zajtrk, pa je prelena, da bi si prinesla drv.«

Pogledala je jezno dečka, se sklonila in nabrala nekoliko drv v svoj predpasnik. Odhajajoč je še zavpila Rusu:

Usoda leva v Zagrebu.

včasi prijatelji nadležni in se hočejo deležne narediti pri dobrinah tega sveta, so lahko tudi koristni in morejo dati nesebičen svet. Mora se sicer v tej in oni obliki plačati, toda vse, kar ima vrednost, nekaj velja. Svet je veliko tržišče ne glede na to ali se plača s pravim ali ponarejenim denarjem.

XV. Obisk pri bolniku.

Kdor živi v svetu in ni s 40 leti črnoglednež, je svetnik ali lopov. Svetnik je voljan iz neizmerne usmiljenosti vse odpustiti, lopovu je vse enako, ker od sveta, v kali pokvarjenega, ne pričakuje ničesar boljšega. Toda če kdo nima ušes za »lahko otožno pesem človeštva« in če ni še prišel do spoznanja, »kakšne nizke živali so vaši Bogu podobni ljudje,« mu ne ostaja drugega ko neka rahla črnoglednost, ki istočasno obsoja in odpušča.

V takem duševnem razpoloženju je prišel gospod Hamberton na Irsko. Po triletнем bivanju je izpremenil svoje nazore v toliko, da je priznal, da je možna nese-

bičnost in s tem je tudi priznal, da bo še utegnil izpremeniti svoje nazore o človeštvu. Le s težavo je mogel doumeti, kako morejo biti »leni irski pijanci in zapravljivci«, za kar so jih slikali, tako urni in pridni delavci v njegovem podjetju; ravno tako težko je umel, kako je mogoče, da ima megljeni, dežja polni otok tako miren pravličen čar.

Večkrat je mislil, da ne bi zamenjal s Capuo ali Sorentom, četudi bi ga obšlo veselje. Najbolj so se morali izpremeniti njegovi nazori v družabnopolitičnem ali pravzaprav v narodnogospodarskem oziru. Postalo mu je že za versko resnico, da zavzema pri ljudeh nagon do imetja prvo mesto, da je prirojen in neodoljiv. »Nihče ni prost teh nizkih poželenj,« je dejal ponavadi. »Od otroka, ki poželjivo steza svoje ročice za steklenimi biserji ali za kosom blestečega se kositra, do kapitalista, ki poželjivo ogleduje svoje zaklade, je povsod enako. Povsod strast do zbiranja, povsod pohlep po zlatu, povsod odpor, če bi se moral ločiti od nabranega, izvzemši, če smrt zagradi s svojo železno roko.«

Spominjal se je male zvižaje, ki se je je posluževal včasi v krogu svojih najožjih prijateljev pri večerji ali v veseli družbi. Najboljše jedi jim je nanosil na mizo, najdražja in najboljša vina so točili njegovi točaji, skrbel je za to, da so se v najplemenitejšem razpoloženju razmahnile tudi najlepše strani človeške narave: napeljal je pogovor na višje predmete, na književnost, na znanstvo, na filozofijo, da, celo na vero, in pri tem opazoval, kako ves drugačen izraz so zadobili obrazi: oči so se svetile, in okoli usten je igral smehlaj. A nato je kar naenkrat namignil na nesrečne špekulacije, na denarne težkoče, na padanje kurzov in bilo je, kakor bi se bil prikazal duh v njihovi sredi. Obrazi so se podaljšali in ostrmeli; gostje so se začeli nemirno premikati na stoli, spogledovali so se in na hip umolknili. Gospod Hamberton se je potem vedno smejal in mislil: »Da, vedno in povsod enako. Pritisni na gumb in burka postane žaloigra.«

Na Irskem je bilo to vse drugače. Ti Irci so sicer barantali na trgih za četrtnovčiča, varčevali so doma do skoposti in

ne napadejo puntarske tolpe, ali ga ne ujamejo vojaki, ki so stražili po deželi. Ljudje, ki so se nahajali po polju, so mu dajali kruha, ali pa ga je kupil od njih. Zadnja dva rublja, ki jih je še imel, je moral dati trgovcu, ki ga je na vozu pripeljal preko meje skozi kordon obmejne straže... In sedaj pa naj pogine tu v svobodni deželi od gladu...

Brzo si je otrl solze, ko je slišal, da se mu bližajo od nekod koraki. Prihital je njegov mali prijatelj, nesoč v rokah velik kos kruha, namazanega na debelo z maslom in posutega s soljo.

»Na, Fedor, jej! Mama mi ga je dala zate, ker si mi napravil puščico. Tudi oče pride takoj.«

S tresočimi rokami je segel Rus po kruhu in ga začel gladno jesti. Mali je sedel zadovoljno k njemu in začel pogovor.

»Trina je zlobna ženska. Boji se, da bi moral Duda oditi, če bi ti ostal. Duda je naš hlapec, ona se hoče omožiti z njim... Pa mama ne mara. Trina je že deset let pri nas, pa zna vse delati...«

Rus je poslušal pozorno. Vse to, kar mu je pripovedoval deček, bi mu lahko prišlo prav, če bi ostal pri hiši. Ko je obrisal svoj nož, s katerim si je rezal kruh, je opazil, kako ga malček poželjivo gleda. Brez pomisljanja ga ponudi dečku.

»Vzemi, dam ti ga!«

Fantiček strese z glavo. »Ne, Fedor, tega bi ne dovolil oče. No, če pa ostaneš tu pri nas, kaj ne, da mi ga boš vedno posodil, kadar te poprosim zanj?«

»O, vedno, kadar boš hotel, ali paziti boš moral, ker je jako oster.«

Fedor vzame dečka na kolena in začne božati njegove plave lase.

»Ti si dobro dete. Božja roka te varuj, da vzrasteš v veselje in srečo svojim staršem!«

»To je lepa in dobra želja!« je rekel kmet, ki se je približal neopažen. »Zato ti damo danes jesti do sita, preden greš dalje.«

»Ah, gospodar, ali nimate nič dela zame? Kmetiški sin sem, kositi, sejati, orati znam in se ne bojim nobenega dela.«

Kmet je bil debel in močan človek, gladkega in prijaznega obraza. Glasno se je nasmejal Fedorovim besedam.

»Tako pravijo tudi naši ljudje, toda vležejo se kraj dela in spe.« (Dalje.)

Usoda leva v Zagrebu.

(K sliki).

Ko se je preteklega leta pred začetkom vojske mudila v Zagrebu Schmidtova menažerija, je bilo v njej izredno mnogo lepih zveri. In zato je vodstvo tamošnje umetniške šole odredilo, naj se učenci vadijo ob živem modelu redke živali v slikanju, risanju in modeliranju. Slika nam kaže umetniško šolo na dvorišču gostilne »K sidru« v Vlaški ulici. Prekrasni lev stoji v železni kletki, a pri njem njegov prijatelj — krotilec Ivan Tibor. Zanimivo je, da je bil Ivan takorekoč vzgojen z levom. Ko je izbruhnila svetovna vojska, je moral Tibor k vojakom in zapustiti svojega zvestega prijatelja, kralja vseh živali, pri katerem je celo brez strahu spal. Sedaj nam javljajo, da je bil lev po tovariševem odhodu zelo razdražen in popadljiv, od nikogar ni maral ne oskrbe, ne hrane in pred kratkim je poginil.

Franc Čehovin,
umrl v školetih.

Ivan Ressimann,
umrl v Galiciji.

Janko Koncilja,
umrl v Kolomeji.

Ivan Bučan,
padel na sev. bojišču.

Janez Demšar,
umrl na Ogrskem.

Anton Fifer,
padel v Karpatih.

Josip Saksida,
padel v Bukovini.

Štefan Kočevan,
padel ob Dnjestrju.

so poznali vrednost šilinga prav tako dobro ko vsako drugo ljudstvo. Toda kmalu je spoznal, da izposojujejo denar brez vsakega pomiselnosti in da tiče ubogi najemniki pri bankah in denarnih zavodih vsled svojih poroštev do vratu.

Intu je bil ta stari duhovnik! Gospod Hamberton ga je vzljubil, dasi je bil duhovnik — gospod Hamberton, agnostik, nevernik! In stari duhovnik se je ogrel za Angleža na način, ki ga je vsak dan prenetil. Gospod Hamberton je bil mož naravnost, pošten, moškega mišljenja, molčec; vršil je plemenita dejanja na tako ponižen način, da se je oče Cosgrove zasledil pri misli, kakšen svetnik bi ta mož bil, če bi bil katoličan, in kakšen paradiž bi bila bedna Irska, če bi imelo siromašno, trudeče se irsko ljudstvo povsod take plemenite podpornike. Toda to lepo podobo je pokvarila opazka, ki jo je zinil gospod Hamberton v nepazljivosti in zgovornosti, kakor bi tičal na podobi krvav madež. Ko se je nekoč poglobil v globoko premišljevanje teh besed in molil tiho molitvico, se je zgodilo, da so ga naenkrat poklicali od ve-

čerje in mu rekli, da želi Peter Mc Auliffe govoriti z njim v nujni zadevi. Stal je v mali sobici na levo od veže in duhovniku je bilo treba stopiti samo na vrata, da bi videl obisk.

»No, Peter, kaj je? Pri vas v Lisheenu pač ni nič posebnega?«

»O ne, prečastiti, hvala Bogu!«

»Ali sta oče in mati zdrava?«

»Da, prečastiti!« je odvrnil Pierry in se igral s čepico.

Nato je nastal mučen odmor. Pierry je večkrat na različen način zavrtel čepico v roki, jo nato obrnil, premotril podlogo, si ogledal vežo in se nato ozrl skozi odprta vrata v sobo.

»Ni nikogar v sobi,« je dejal oče Cosgrove. »Kaj je?«

»O, tako nekaj, prečastiti!«

»Kaj vendar?«

»Najbolj čudno, kar ste sploh slišali kdaj v življenju.«

»Povej torej, kaj je.«

»Moj Bog, saj ne vem, kako bi začel.«

»Začni vendar na enem koncu,« je de-

jal oče Cosgrove nekam nestrpno. »Ali se tiče koga, ki je težko bolan?«

»Da, in vendar ne!«

»Kako to? Ti hočeš reči, da ni nevarno?«

»Je zelo nevarno,« je odvrnil Pierry, ki se je veselil, da se je držal tako skrivnostno. »Toda Vam ni treba ničesar s seboj.«

»To se pravi, da ga ne bo potreba dejati v sveto olje?«

»Niti govora ne — prosim odpustčanja, prečastiti.«

»Ubogi bolnik ni torej v smrtni nevarnosti?«

»Ne, a vendar je zelo nevarno.«

»Potem prinesem s seboj vse. Nič se ne ve, kako je dotlej.«

»Vam ni potreba nositi vsega,« je dejal Pierry režeč se: »v poslednje olje ga ni treba staviti.«

»Vendar; jaz bom vseeno naredil po svoje, to se pravi, če bom videl, da je nevarnost.«

Oče Cosgrove je za trenutek odšel, medtem ko je Pierry, se natihem smejoč,

novem; nastopal je tudi pri raznih igraliških predstavah.

A ne, da je bil Čehovin samo v javnosti v vsakem oziru vzoren mladenič, ampak tudi doma je vedno kazal vso plemenitost srca in pravega slovensko mladeniškega značaja; svojo že priletno mater je prav otroško ljubil in spoštoval ter ji je bil vedno glavna opora, enak je bil tudi napram sestram in bratu.

K vojakom je bil potrjen leta 1909. in sicer k sanitetnemu oddelku števil. 9 v Trstu, pridelen je bil nadomestni rezervi; lansko leto pri vstopu k vojakom si ga je veleč. vojni kurat g. Janko Cegnar izbral za svojega slugo.

Svojemu na pegastem legarju obolelemu gospodu je stregel z vso vnemo in ljubeznijo. Postal je žrtev svojega poklica.

Njegov ozdraveli gospod, veleč. gosp. Janko Cegnar, piše o pokojniku materi:

»Hudo mi je bilo, ko sem izvedel iz »Slovenca«, da ga ni več med živimi. Toda na misel mi je prišlo, kako pošten in dober je bil. Tudi vojska ga ni prav nič pokvarila. Bil je večkrat pri sv. maši, ker je hodil z menoj, velikonočno izpoved in obhajilo je opravil dvakrat. Zaupal sem mu lahko brez skrbi vse, bil je res eden izmed najboljših. In ravno to me tolaži, da je on gotovo prejel plačilo za to dobro življenje. Rešen je vseh skrbi in bridkosti, ki jih je toliko v vojski. Mi sicer žalujemo za njim, on pa se veseli tam, kjer ni vojske ne žalosti.«

Veleč. g. Ladislav Marschan, c. in kr. kurat, se istotako izraža o pokojniku zelo laskavo.

Grob si našel Ti v tujini
v vrsti dolgi mučnikov,
a v nebeški domovini
čaka venec Te svetnikov.
Cvetek lepih na gomilo
jaz ne morem Ti saditi,
toda v dušno pokrepilo
hočem za Te, Franc, moliti.

Dr. I. T.

† Desetnik Ivan Ressmann.

Rajni je bil rojen dne 25. decembra 1881. v Malenicah pri Rožeku na Koroškem. Bil je spoštovan od blizu in daleč. Bil je tudi prvi cerkveni tenorist. Zapustil je starše, dve sestri in brata, ki se še vojskuje z Italijani pri Gorici. Rajni je dal svoje mlado življenje za cesarja in domovino. Za njim pa žalujemo

vsi, ker je bil tih in zvest svojim, posebno pa žalujejo starši. V kratkem je imel prevzeti Ressimannovo posestvo.

Le v pokoju zdaj počivaj,
v črni zemlji sladko spi!
Duša pa veselo vživaj
v raju tam med angeli!

† Janko Koncilja.

Da bi mu pisal nekrolog, svojemu prijatelju Janku — ne morem. Ždela bi se mi, da govori s slike: Pusti! Naj govori slika sama, naj razodene ona vso tragiko življenja: Mlad sem bil; pa je prižvižgala krogla, predrla čelo.

Zato je težko pisati nekrolog. Kajti drug drugemu mora biti podoben, a kako različni so oni, o katerih govorim. Stari možje, ki so že čutili težo življenja in ki so resnega obraza oblekli vojaško suknjo; mladi, s krivci za klobukom, s šopkom na prsih, ki ga je zvečer strahoma pripela nežna, nedolžna roka, v dokaz mlade ljubezni — v slovo ljubezni, ki se je ravnokar predramila.

Janko, deset tednov si nosil vojaško suknjo — pa je prišla novica, ki je nisem mogel razumeti in verjeti.

In tvoj brat, ki je že dvakrat gledal, kako so padali bratje po Karpatih in Galiciji, ki jih bo videl zopet na solnčnem jugu. In tvoje tri sestre — kaj čuti njihovo srce!

Težko je pisati nekrolog, kakršen mora biti v časnikih. Naj bo: Janko Koncilja je bil rojen leta 1896. v Srednjih Gamelnah pri Ljubljani. Spomladi je bil potrjen — 19. junija 1915. je umrl v Kolomeji, zadet od krogle. Prej je bil modelni mizar; ravnokar je dovršil učenje. Služil je pri domačem domačanskem pešpolku št. 27. — Brat Fran je že od pričetka vojne pri vojaki in je bil že ranjen, pa je okrevljal. In sedaj — Bog ga varuj! Doma so še tri sestre; starši so že umrli.

† Ivan Bučan.

Toraj tudi Ti, dragi Ivan, si žrtvoval svoje mlado življenje za domovino. Na daljnih galiških bojnih poljanah, star komaj 28 let, si padel meseca junija junaške smrti. Sovražna topova krogla Ti je nenadoma pretrgala nit življenja, ravno ko si zvesto izpolnjeval poverjeno Ti častno službo ordonanca v prednjih bojnih vrstah 17. pešpolka. Kako težko si se ločil od dragih domačih, od rodne vasi, prijateljev, in znancev, kot da si slutil, da se več ne vrneš. Bil si vedno zvest prijatelj in drag družabnik vsim, ki smo s Teboj občevali. Nepozabno pa nam ostane Tvoje vneto delovanje kot tajnik v prosep domačega

Bojišče v mraku.

ostal v veži. Z drugim duhovnikom bi se ne upal tako šaliti, toda poznal je neskončno potrpljenje in mirnost očeta Cosgroveja.

Ko je duhovnik prišel po stopnicah, si je mislil Pierry, da se je že preveč šalil, zato je dejal:

»Toda povedati Vam moram, prečastiti, da je protestant.«

»Takol« je dejal oče Cosgrove, zape njaje si površnik, ter pri tem nezaupno pogledal Pierryja.

»Morda je mladi tujec?«

»Da, prečastiti!«

»Kaj bi jaz pri njem? On ne spada k nam.«

»Tega ne, a dejal je, da bi z Vami rad govoril, prečastiti, in sicer nujno.«

Oče Cosgrove je pomislil za hip, potem dejal:

»Pač niste mladeniču zabili kakšne napačne misli? Ali me je on zahteval, ali si prišel ti na svojo roko?«

»On Vas je zahteval sam. Dejal je: 'Tega moža moram videti.' Tako je dejal.«

»Potemtakem ste govorili o meni?«

»Moj Bog, da; pa nismo nič slabega rekli o Vas.«

Oče Cosgrove se je nasmehnil.

»Dobro,« je dejal. »Če želi mladenič tolažilne besede, zakaj bi mu je ne dal? Pojdi naprej, Peter, in reci, da pridem.«

Bilo je že temno, ko je koračil po cesti skozi močvirje proti Lisheenu. Od zadnjega deževja zmeščano blato mu je škropilo in brizgalo na čevlje. A za take reči se ni brigal prav nič; njegove misli so bile pri Gospodu in Učeniku. In če niso bile pri njem, so šle k čredi, ki ji je bil vdan s srčno ljubeznijo, dasi je bil samo pomožen duhovnik. Poln začudenja je začel premišljati, kako čudovito je to, da bo njegovo življenje vezano tudi na dve duši, ki ne spadata k njegovi čredi: z gospodom Hambertonom, tujcem in nevernikom, in s tem ubogim mladeničem, ki je prišel iz neznane daljine, čigar preteklost je tudi bila neznana, če se človek ne ozira na razna ugibanja. Sklenil je, biti zelo previden, paziti na besede in ostati samo par hipov; obisk naj bo samo malo znamenje sočutja in naklonjenosti napram tujemu bolniku, ki potre-

buje pomoči. A že iz izkušnje bi bil moral vedeti, da opreznosti ni med njegovimi čednostmi, moral bi bil vedeti, da je posedoval ljubezen v največji meri in da je poln prepričanja, četudi si ni hotel priznati, da so prve misli dobre, sledeče pa samo izraz sebične modrosti.

»Prečastiti so prisrčno dobrodošli,« je dejala stara žena in se poklonila staremu gospodu, ko je stopil s pozdravom: »Bog vas blagoslovi!«

Po par prijaznih vprašanjih je zahteval, naj mu pokažejo bolnika. Peljali so ga v spalnico, kjer je ležal gospod Maxwell. Bil je nekoliko boljši in strašna mrzlična vročina ga je bila že zapustila. Neznosne muke so ga trpinčile samo še v rokah in nogah. Starega duhovnika je pogledal z radovednimi, napol vprašujočimi, napol plašnimi očmi, kakor ponavadi gledajo protestanti, ko so prvič predstavljeni katoliškemu duhovniku. Ta pogled pravi, kakor se zdi: »Vem, da ste tajnostno bitje — ali dobro ali slabo, tega ne vem. Toda zahtevam in želim Vašega sočutnega zanimanja, če ste ga zmožni.« (Dalje.)

gasilnega društva v Vižmarjih. Potrti smo bili člani in prijatelji, ko Ti je ob pretrepanju vesti z bojišča v znak sožalja zaplapolala črna zastava raz stolp Gasilnega doma. Kako si se veselil svojega domovja, lične hišice, katero si si ravno dogradil ter priredil kot mizarški mojster za svojo obrt. Toda volja Vsemogočnega, kateri se vsi klanjamo, Te je poklicala trenutno v boljšo domovino. Za Teboj žalujejo mati, dva brata, in dve sestri. Spavaj mirno, nepozabni Ivan, v daljni gališki zemlji, katero si močil s svojo krvjo. Ostali pa Ti kličemo: Na svidenje nad zvezdami!

† **Janez Demšar,**

posestnik na Hotavljah v občini Trata nad Škofjo Loko, je umrl dne 21. marca 1915. za legajem v bolnišnici Košice (Kassa) na Ogrskem.

Takoj ob prvi mobilizaciji ga je klical cesar pod orožje. S težkim srcem je zapustil svoj dom, svoje drage — a šel je tudi rad, saj je šel za domovino. Bival je nekaj časa v Podbrdu, Hudajužni in v Trstu. Decembra meseca pa je odrinil na severno bojišče. Ko je bil zadnjikrat doma na dopustu, se mu je krčilo srce, slutil je, da ne bo več videl svoje ljubljene žene in svojih tako dragih otrok. Slutnja se je uresničila! Pokojni je bil občinski svetovalec, cerkveni ključar in član gasilnega društva. Prijaznost in vljudnost napram bližnjemu, a še posebno globoka vernost, ki se je ni sramoval tudi nazunaj pokazati, je dičila njegovo odkrito in pošteno dušo.

Bomba iz aeroplana v konjski staji.

Zato je bil tudi mož, ki je užival pri vseh ljudeh spoštovanje. Po njem ne žalujejo samo domači, po njem žalujejo vsi, ki so ga poznali. A v tolažbo naj nam bo, da je on, ki je šel branit našo ljubo domovino,

prišel v še lepšo domovino tja, kjer ni grmenja topov, ni žalosti, temuč večno veselje!

† **Anton Fifer,**

doma iz Sp. Poljskave pri Pragerskem, je bil rojen 8. avgusta 1885. Služil je kot štabni narednik pri 26. domobr. pešpolku; odšel je takoj od začetka vojske na severno bojišče, kjer je padel junaške smrti v Karpatih. Bil je blag ter obče spoštovan in priljubljen pri tovariših in višjih častnikih. Bil je tudi dober in zvest član Marijine družbe. Odlikovan je bil s srebrno kolajno I. vrste in še pred smrtjo predlagan v najvišje odlikovanje.

Dne 23. marca zgodaj zjutraj, so Rusi napadli in vdrl v neko našo postojanko. Naenkrat pa je naš junaški Anton s svojim oddelkom predrzno napadel sovražnika za hrbet in ujel 600 Rusov. A ko je bil boj zaključen, ga je sovražna krogla zadela naravnost v srce. Mirno je zaspal, previden s sv. zakramenti, v naročju slovenskih vojakov. Njegovo hrabrostno svetinjo so sneli z njegovih prsi ter jo poslali njegovim staršem. Čez nekoliko tednov pa je prišla velika zlata kolajna I. vrste, za katero je bil predlagan še pred smrtjo. Pokopan je bil z vsemi vojaškimi častmi na nekem pokopališču blizu cerkve. Tako je padel naš Anton junaške smrti za vero, dom in cesarja v mrzlih Karpatih. Upamo, da ga je Marija, ki jo je tako častil, popeljala v boljšo domovino, kjer ni več solza in vojske. Marija tolaži tudi njegove predrage ostale, starše in sestro, varuj njegovega brata, ki se hrabro bojuje pred sovražnikom!

† **Josip Saksida**

je služil pri 97. pešpolku kot četovodja. Rojen v Dornbergu 4. marca 1891, je padel 21. junija 1915. Bil je vrl mladenič, ljubljenec svojih staršev, bratov in sester, ki zelo za njim žalujejo, ljubljeneц je bil vseh prijateljev in sorodnikov, zelo ga je cenila njegova stotnija, pri kateri se je enajst mesecev boril za cesarja in domovino.

S svojo hrabrostjo si je priboril svetinjo prvega razreda.

Na bojišču je pustil mlajšega brata, ki ga je navduševal k junaškim činom.

Ko se spominjamo Josipa, plakajo naša srca v globoki žalosti, le up na veselo svidenje v nebesih, nas tolaži.

Sladko spavaj v tuji zemlji!

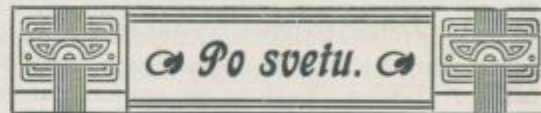
† **Štefan Kočevar,**

kadetni aspirant, sedmošolec v kn.-škofijskih zavodih sv. Stanislava v št. Vidu, je bil jako dober ter v vsem zgleden gojenec. Rodil se je v Stranski vasi, župniji Semič na Belokranjskem. Še 30. julija je pisal iz Sigeta na Ogrskem, in komaj je dobro

prestopil gališko mejo, je padel, v glavo zadet od sovražne krogle, ob Dnjestru dne 10. avgusta ob 5. uri pop. častne smrti Globoko objokovan ter obžalovan od ne-utolažljivih staršev in drugih domačih, ki so upravičeno stavili vanj svoje najboljše nade. Počivaj v miru, dragi Štefanček! Na veselo svidenje!

Slovenka Mara Dejak. (Pri Rdečem križu v Lvovu v epidemični bolnišnici.)

Svetovna vojska.

Na Ruskem je položaj za zavezniške čete neizpremenjen. Neustrašeno gredo na severu Hindenburgove armade za Rusi. Zlomile so odpor ruskih čet med Jezirem in Zelvo, z naskokom so zavzele Ladvo, na Zelvjani je bila ruska črta predrta, dosežena je že železnica Dvinsk—Petrograd in Ščara. Ravno tako gredo naprej armade princa Leopolda Bavarskega, ki so po ljutih bojih na cestah Volkovinsk-Slonim in Kobrin-Milovidi zasedle vas Albo in Kosov. Mackensen je prodiral proti Pinsku, zasedel ozemlje med Pripjetom in Jasjoldo ter došel v Pinsk. Na besarabski meji in v Galiciji so se pa razvili ruski napadi v silovito bitko, vsled nevdržljivih postojank so si morale naše čete poiskati ugodnejše pozicije, ob katere sedaj brezuspešno butajo valovi ruskih množic, nabranih v tem prostoru, da ogrožajo desno krilo zavezniških armad. Tekom zadnjega tedna se jim ni posrečilo predrati naše bojne črte, kljub ljutim bojem pri Novem Aleksijencu in v bližini Tarnopola.

Na italijanskem bojišču je vedno stara pesem. Italijani so izkušali v ljutih napadih omajati naše mostišče pri Tolminu, zaman so bili njih napor pri Bovcu in Plaveh, napadi proti Javorčku, Vršiču in Golobarjevi planini. Dasi še vedno ljuto obstreljujejo naše črte s topovi, vendar se že vidi, da nima njih streljanje tiste si-

lovitosti kakor pa prve dni, ko so hoteli vse razbiti samo z artiljerijo. Tudi na Tirolskem so se jim vsi načrti izjalovili. Kakor poročajo listi, pada pogum laškemu ljudstvu, pa naj bi ga imeli, kolikor hočejo, naši obrambni zidovi vedno stoje nepremagljivi.

Na Dardanelah še niso imeli zavezniški nobenih uspehov. Na Francoskem so se zopet živahno gibal letalci; Nemci so nekaj letal sestrelili.

Na Balkanu je položaj nejasen, ves svet pričakuje napeto rešitve balkanske križe.

Na Grškem in v Rumuniji so odkrili veliko vohunstvo z brzotjavkami v prilog ruskega poslaništva.

Znamenita božja pot Sv. Višarje.

»Angleški človekoljubi«.

Angleška nas hoče izstradati. Pogledimo v zgodovino in prepričajmo se, da se zateče človekoljubna Angleška rada k sestradanju, kadar ne more drugače ukloniti protivnika. Vsakdo se spomni lahko grozot iz burske vojne. Angleški koncentracijski tabori! Napravili so jih, ker niso mogli ukloniti angleški žolnirji (plačanci) svobodoljubnih Burov. Zato so nagnali v koncentracijske tabore vse burske žene in otroke, ki niso mogle ubežati, tam so jih mučili s stradanjem in drugimi grozovitostmi, da so pritiskali tako na možne-bojevalce. Več kakor šestindvajset tisoč žena in otrok je poginilo; možje, ki so se bali, da pogine ves burski narod, so se morali vdati. Kaj pomaga vsa hrabrost napram takemu orožju? — In Indija! Preden so jo zavzeli Angleži, je bila najbogatejša dežela. Poljedelstvo in obrt sta cvetela, veča in umetnost sta stali na tako visoki stopnji, da so stavbe iz prejšnjih časov radost in občudovanje strokovnjakov. Pod vladno domačih knezov je imel vsak Indijec preko svoje potrebe živeža. Kar pa iztiska Angleška iz Indije milijarde in milijarde, se je nastanilo med domačini pomanjkanje in lakota. Domača obrt se ugonablja na vse načine. Kako bi pa izvažali angleški tovarnarji svoje blago v Indijo, če bi izdelovali Indijci tkanine sami? Ako bi cvetela železna obrt v Indiji, ne bi mogle oddajati tovarne v Sheffieldu in Birminghamu svojega blaga! Vsa Indija je poplavljen z angleškimi izdelki, vsled tega obuboža indijski obrtnik. Vsako leto nastane v nekaterih krajih Indije lakota vsled slabe žetve, sto in sto tisoč ljudi pogine; pišejo o kugi, sežigajo kope mrličev, pa ne store ničesar, da bi se preprečile take strahote. Blagoslova

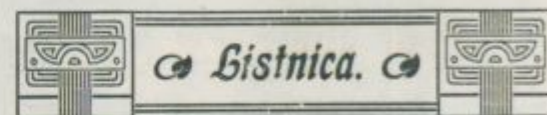
bogate žetve ne pošilja Angleška v lačne kraje, ampak na Angleško, da se raduje londonski meščan belega kruha. Ako umre na leto toliko tisoč ubogih Hindu, kaj to mar Angležu, je pač par upornikov manj.

njeno pri njih napadih na Angleže. Vsak, kdor je bral kako »indijanenco«, se bo spomnil, da nima v njih »rdečelasi« Irec najlepše naloge. V resnici pa je naseljeni Irec priden in pošten, varčen in trezen. —

Revščino Ircev dokaže najbolj resnična dogodbica iz časa kraljice Viktorije.

Na potovanju skozi svoje dežele je bila prišla tudi na Irsko, kjer so ji napravili lordi jako slovesen sprejem. Pri slavnostni pojedini so prišle na vrsto jerebice, ki so dišale kraljici prav posebno. Pogovor je prišel na ceno življenje na Irskem, kraljica je izvedela, da stane jerebica istotam samo en penc, (nekaj manje od groša), in je vzkliknila veselo: »Kako sem sreč-

na, da kraljujem deželi, kjer so take delikatese tako dober kup!« Nato se je oglašil porogljivo irski plemenitaš: »Bi že veljalo, Veličanstvo, ko bi ne bilo nekaj vmes.« — »Kaj je to?« — vprašala je pozorno kraljica, in Irec ji je bridko odgovoril: »Stvar je taka, da ne premore od tisoč Ircev njih devetindevetdeset tistega bornega penca, da bi si kupil jerebico.«

Ker sta priloga in kazalo natisnjena skupno na isti poli, naj cenjeni naročniki blagovolijo strani sami odrezati in urediti, kakor kažejo tekoče številke.

Prosimo uvaževanja! Zgodi se, da kdo vpošlje sliko in pripomni, naj se mu številka, v kateri je slika, dostavi v več iztisih; dostikrat pa uredništvo vsled običnega dela pozabi izročiti naročilo upravnštvu, zato pišite, kar se tiče naročil, le upravnštvu, najbolje takrat, ko slika že izide v »Glasniku«.

Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke »Vojska v slikah«. Izšla je že V. skupina.

Del čistega dobička je namenjen goriškim beguncem in slovenskim oslepelim vojakom.

In Irsko! »Zmeraj zeleni otok« bi preskrbel lahko vso Angleško z žitom, pa ga ni toliko, da bi branilo Irce lakote. Pred sto leti je bilo na Irskem osem milijonov prebivalcev, zdaj jih je malo nad štiri milijone. Lakota in bolezen pokončuje irski narod in mu jemljejo odporno silo. Lakotna mrzlica (pegasti legar) je na Irskem stalna bolezen. Zemlja ni last domačinov, nekaj sto lordov ima v posesti večino zemlje, obdelovanje polja so omejili kolikor mogoče, po zatrnjenem svetu podi Anglež lisice, Irec umira lakote. Glavna hrana revežev je krompir, ako ne obrodi, umirajo ljudje, stradajo in umirajo od aprila, ko ni krompir več tako zdrav — in ga nimajo; stradajo in umirajo, ko začno jesti nedozorel, nov krompir. L. 1835. je bila bolezen na krompirju. Po vladnem obvestilu je umrlo okoli 2 milijona ljudi. Še huje je bilo l. 1846.—47. Zapri so svoje koče in umirali v njih. Irski so imeli do l. 1699. razvito kupčijo s suknom, zanj so iztržili več kakor Angleži. Kralj Viljem III. je dal ukaz, da morajo oddajati Irski vso volno na Angleško — tako so bili prisiljeni Irski kupovati sukno od Angležev. Bila je tudi postava, ki je prepovedala vsaktero kupčijo z Irski. Kupčijskih zvez ni smela imeti Irsko, vsaka barka se je morala izkrcati v angleški luki. Rib ima morje in sladka voda — samo za Angleže! V letih 1841—51 so zapodili Angleži Irce iz 270.000 koč — pretveza se je že našla, in nato so podrl uboga stanovanja. Tudi dandanes umirajo tisočeri na lakoti, tisoči in tisoči se izselijo, da se izognejo tej smrti. Angleške povesti vedo dosti o lenem, pijanem in zvitem izseljenem Irču, ki je stalna figura v povestih o bojih Indijancev in Angležev. V tistih povestih je pijani Irec vedno na strani Indijancev in jim pomaga potuh-

Izkušen pogum. Nekega večera se je zbrala na gradu kneza v L. družba, kateri je prisostvovala Francozinja Marquise de Raincy, ki je bila tamkaj na obisku. Med pogovorom je začel knez praviti naslednjo dogodbo: »Moja prijateljica je stanovala v samotnem gradiču. Ko se je nekega večera spravljala k počitku in je strežnico že odposlala, se ji je zdelo, da je zaslišala v bližini okna nekaj šum. Obrnila se je in razločno videla noge moža, ki se je skrival za zaveso. Mislite si njen strah! Takoj pa ji je šinilo v glavo, da ji more biti klic na pomoč le v pogubo. Tat, oziroma morilec jo lahko pošlje mirnim potom na drugi svet, preden bi prihiteli na pomoč ljudje, ki so spali v drugem koncu gradu. Ohrabrila se je ter začela glasno sama s seboj govoriti, češ, da je pozabila neko malenkost, in je odšla iz sobe. Komaj je zaprla vrata, že je tekla po ljudi, ki so vlomilca prijeli. Uboga dama je bila navzlic prisotnosti duha, ki ga je v tem trenutku pokazala, že od narave zelo boječa. Strašnega vtisa, ki ga je napravila nanjo nevarnost, v kateri se je nahajala, ni mogla prenesti. Nekaj dni pozneje je zbolela, ozdravela ni nikdar več in je umrla še zelo mlada. Zdravniki so trdili, da je vzrok njene smrti strah, ki ga je dotični večer prestala.«

Ko je bila povest končana, je odkimala markiza neumno z glavo in rekla: »Kako more človek samo od strahu umreti!«

»Milostiva,« je rekel nato pripovedovalec, »usojam si pripomniti, da dogodek ni izmišljen, temveč dokazana stvar, o kateri se vsi strinjajo.«

Mlada dama ni bila s pojasnilom zadovoljna. Dvomila je še dalje in kazala v govorjenju mnogo poguma.

Pozno v noč se je v salonu zbrana družba razšla v svoje spalnice. Prižgali so sveče in si želeli lahko noč.

Markiza je bila vsled prepira, ali more strah povzročiti smrt ali ne, vendar nekoliko razburjena. Ko je šla po stopnicah navzgor, se je strahoma spominjala na samoto svojega stanovanja. Ko se je hotela sleči, je stopila k oknu, da bi ga zažgnila. Toda, kako se je prestrašila, ko je zapazila pri oknu par nog, ravno ko je stegnila roke k zavesi. Odskočila je presenečena in luč ji je padla iz rok, ki so se tresle od strahu. Tema je pomnožila strah; ves pogum, s katerim se je v družbi ponašala, je izginil. Kričala je: »Na pomoč! Na pomoč!«

Ljudje so prihiteli od vseh strani in našli markizo nezavestno na tleh.

Kmalu je prišla do zavesti. Z največjim strahom je pokazala k zavesi pri oknu, za katero so našli par njenih čevljev.

Od tega časa naprej se gospa de Raincy ni več ponašala s svojim pogumom.

Po spominu. Znameniti francoski kipar Jules Thomas je imel poseben talent, da je ustvarjal kipe po spominu. Le pogled na model je zadostoval, in Thomas je bil v stanu izklesati v vsakem oziru podoben kip. Nekoč ga je obiskal mlad človek, ki mu je s solzami v očeh pripovedoval, da je njegova sestra jetična in da dvomijo nad njenim zdravjem. Zaradi tega želijo starši za vsako ceno imeti poteze njenega obraza ohranjene v marmorju. Toda preslaba je, da bi sedela pred umetnikom in boje se, da se ne bi vsled vznemirjenja, ki ga more sedenje bolnici povzročiti, njeno stanje poslabšalo. Z ganljivimi besedami je prosil mladenič umetnika pomoči in ta mu jo je obljubil. Naslednjega dne je povedal mladi mož bolni sestri, da je v izlozbi juvelirja videl mnogo lepih dragocenosti, izmed katerih bi rad eno njej podaril. Ker sam težko izbira,

zato je pozval prodajalca z blagom na dom, da sama izbere, kar se ji zdi najlepše. Kipar je prišel kot juvelir v sobo in ko si je bolnica izbirala dragocenosti, si je umetnik njene poteze tako vtisnil v spomin, da je domov prisedši izklesal kip, ki je bil bolnici popolnoma podoben. Starši bolnice, ki je med tem že umrla, so bili presrečni. Leto pozneje pride oče umrle deklice k umetniku in mu sporoči, da je njegov edini sin, ki je pred letom naročil kip sestre, vsled hude bolezni umrl. Vpraša ga, ali se spominja mladeničevih potez, s pomočjo katerih bi naredil po spominu kip. Umetnik je težko naročilo prevzel in ga izvršil v veliko veselje staršem.

Toda sreče ni imel vedno iste. Bogat Anglež mu je naročil izvršiti doprsni kip svoje mlade žene. Ker je bil pa kip namenjen za darilo k rojstnemu dnevu in je hotel Anglež ženo z njim presenetiti, zato je bilo izključeno, da bi ona pri umetniku sedela.

Kipar ga vpraša smeje, ali bi mogel videti dotično damo.

»Doma bi bilo sumljivo, toda trikrat vsak teden obiskuje staro prijateljico in se poslužuje pri tem cestne železnice, ki pelje v Babiljo,« odgovori Anglež. »Ako sedete njej nasproti, imate najlepšo priliko, da si ogledate njene poteze.«

Kipar je naročilo sprejel in ga tudi izvršil, ko si je nekočkrat damo v tramvaju ogledal. Na večer pred rojstnim dnem je oddal svoj umotvor, ki je bil postavljen v obednico zakrit, da bi ga gospa drugo jutro prva izmed vseh zagledala.

Znameniti trenutek se je približal. Vesel si je Anglež mel roke in stopal ponosno po sobi semtertja. Soproga je vstopila. S pristranimi besedami je prijazen soprog izrazil ženi svoje častitke in jo peljal pred kip. Zagrinjalo je padlo in s krikom ogorčenja je planila gospa iz sobe ter zaloputnila vrata, da se je hiša stresla. Onemel in osupel je pogledoval osamljeni soprog sedaj v lesketajoči se marmornati kip, sedaj v zaprta vrata.

Umetnik je napravil umotvor, le v malenkosti se je zmotil. Mesto da bi upodobil obraz Angleževe žene, ovekovečil je v marmorju njeno krasno služabnico, ki jo je povsodi spremljala.

Zanimiv kočijaž. V okraju Bleakwood v Minnesoti se je pripetil zanimiv slučaj. Pred

mnogimi leti je živel tamkaj kovač, Porter po imenu. Nekega dne je hudo zbolel in kmalu umrl. K pogrebu je prišlo mnogo ljudi, ki so spremljali krsto do pokopališča, oddaljenega angleško miljo. Sredi pota je pridrivil avtomobil, konji so se splašili in zdirjali s krsto naprej. Kočijaž se je v skoku z voza rešil. V bližini pokopališča so zdirjali konji po raznih poljskih stezah in izginili ljudem izpred oči. Vse iskanje je bilo zaman. Spremljevalci so se začeli vračati domov.

Uro pozneje se je pripeljal ravnoisti mrliški voz nazaj v vas in kako so se prebivalci začudili, ko so videli, da na vozu ne sedi nihče drugi nego Porter. Vsled dirjanja se je voz prevrnil v jarek; konji so obstali na mestu. Vsled hudega sunka se je Porter zbudil iz navidezne smrti. Naravno, da se je ustrašil, ko je videl, da leži v krsti, vendar se je poprijel dela, spravil voz in konje v red ter se podal domov.

Hudí kadilci. Knez Bismarck je o priliki omenil, da je pokadil v 50 letih 150.000 cigar, povprečno vsak dan osem. Za hudega kadilca to še ni veliko.

Veliko več je pokadil veliki iznajditelj Edison. Vsak dan navadno deset cigar. Ako je bil zelo zaposlen, jih je pokadil tudi 20, da je mogel svojega duha živahnega ohraniti.

Znameniti ameriški igralec Edwin Booth je imel skoro vedno cigaro v ustih. Celo med predstavo je kadil za kulisami. Ako je nastopil, je izročil cigaro služabniku v varstvo. Komaj se je vrnil z igrišča, je že zopet kadil in bil vesel, če je dobil cigaro še gorečo.

Pred nekaj leti je umrl na Dunaju 73 let star mož, ki v 54 letih ni pokadil nič manj nego 628.713 cigar. Vsako leto 13.971, povprečno vsak dan po 31. Ta njegova strast do tobaka ga je stala 60.000 kron.

Rekord pa je dobil Holandec van Klaes, ki je umrl v starosti 81 let. Vsak teden je pokadil povprečno 10 funtov tobaka.

Za želodčni krč. Imenitno zdravilo za to hudo bolezen je želodčna kožica divjega petelina. To je bela kožica, ki pokriva notranjost kurjega želodca, in se odere, kadar se pripravlja drob za kuhanje. Kožica se posuši, zmelje ali istolče in povžije. Za silo je dobra tudi kožica domače perutnine, najboljša pa je le od divjega petelina, ki okljuje pomladi smolnato brstje brez in drugih dreves. Baron Rechbach na Goriškem je svetoval to zdravilo marsikomu, in pomagalo je, kadar so odrekle vse druge kapljice. Zato naj bi bila v vsaki hiši posušena želodčna kožica, če ne od divjega petelina pa od domače kure. — Tudi čaj ali tinktura medvedove hruške ali glöginj, je prav dobra pomoč za krč. Te hruške pokusi le tu in tam kak otrok, sicer jih ne mara nikdo, zdaj bi jih lahko nabrali in posušili ali nastavili na žganju. Tudi za jesih je dobro.

Zgaga ali perečica je znak, da ni kaj v želodcu v redu. Uživanje različnih praškov prežene samo trenutno zgago; po jedi, ki ne prija želodcu, se oglasi zopet. Torej zopet prašek. Recimo sode. Vedno vživanje sode pa razje naposled želodec. Sama čista voda deluje jako dobro in prežene zgago popolnoma. Pij zjutraj in zvečer malo mrzle vode, še bolje je pa, če izpiješ pol ure pred zajtrkom, predpoldne, ob treh popoldne in pol ure pred večerjo, uro po večerji — 1/4 litra mlačne vode. To

Gereyeve kupčije: »Dajam, dajam, a nobena kapa nima daja; dajam, dajam, a onega iz Bolgarije ni od nikoder; ad nm, dajam mrtvo zlato za živo človeško meso.«

izčisti želodec in čreva. Tudi čaj tavžent-rože prežene zgago, ne da bi škodil.

Za zgago, pri kateri se dvigne večkrat kislina v želodcu, pomaga, če povziješ dve poprovi zrn ali gorčičnih zrn. Ako se dviguje grenko, si napravi prašek iz 3 delov krede, 3 delov smuškatoevega cveta in 8 delov sladkorja in jemlji po 2 žlički na dan. — Čudno vero imajo pri Nemcih, da pomaga za zgago, ako obesiš kompavo v okno in jo pogledaš, ali da misliš na vrv, ki visi nekje v hiši in je namazana s kolomazom, ki je tekkel iz kola pri vozu.

Gospodinja.

Glavnata solata gre ob suhem vremenu poleti rada v vrhe. To se ubrani, ako zarežeš deblo tik na korenino, kar ni tako lahko, kajti če ni zareza dovolj globoka, zdijva solata vseeno, če je pa pregloboka, uvene. Rahljanje zemlje ne pomaga, kakor mislijo nekateri. Za teden dni se ohrani lahko glava, če jo presadiš v tegelc in postaviš v senco, ali če podvezneš tegelc nad glavo. Pod tegelcem postanejo glave posebno mehke in lepo rumene, tegelc moraš pa vtisniti malo v prst in zamazati luknjo na vrhu. Kdor more, naj obije gredo z deskami in pokrije gredo z okvirom, ki je prepleten s tenko mrežo iz gaze, ki brani solncu. Tako se naredi na gredi prav lepe glavice. Po zalivanju prekoplji vselej tla med glavami ali pokrij, če je mogoče s slamo. Ob dežju, ponoči in mračne dni snemi okvir. Nekateri vrste solate gredo hitreje v vrh, zato je treba paziti pri izbiranju semena. Ljubljanska ajserca je znana daleč po svetu, ker dela velikanske glave in ne gre rada v vrhe. Dobro je sejati solato vsake tri tedne, da je vedno kaj mlade berivke pri rokah.

Močna juha za bolnike. Na $\frac{1}{2}$ l vode prevri 10 minut peteršiljevo korenino, potem deni še par listov peteršilja in zelene; ko prevre, preceji in osoli, prevri v precejeni juhi 15 g Liebiga ali toliko nestržanega mesa, raztepi rumenjak na močnem vinu in zlij v juho. Na ražnju opeci kruh in vlij juho nanj.

Paradižniki v slani vodi. Napravi tako močno solno raztopino, da plava na nji jajce, ohladi in naliž na paradižnike, zaveži in obteži z deščico.

Paradižnikova mezga. Zrel, lep sad opari s kropom, odcedi in olup, prereži po sredi, snemi seme s srebrno žličko in stehtaj meso. Kuhaj ravno toliko sladkorja, kakor je paradižnikov, da se vleče malo od žlice, deni paradiž vanj, prevri dobro in odstavi. Drugi dan prevri še enkrat dobro, da vre kakih 5 minut, zaveži in spravi na hladnem. Je prav dobro s kruhom in za jedi iz moke. Tako se pripravi lahko tudi mezga iz nezrelega sadu. Na ta način kuhan sad ima fin okus svežih paradižnikov, dela je tudi malo. Lahko se skuha tudi mezga kakor jabolčna in druge: Paradiž se skuha, pretlači in kuha s sladkorjem, dokler se kaplja ne strdi. Tudi ta mezga je dobra s kruhom, rabi se za omake in juhe, kjer je na mestu sladko.

Čebula se shrani. Letos ne dobimo čebule v venci, drži se pa najbolje, če visi. Kar ima kaj cepka, se naplete lahko na debel motvoz ali na šibo. Vence obesi v zračno podstrešje, potegni od spodaj čez čebulo široko vrečo in zadrži od zgoraj. Tako se drži tudi v hudem mrazu. Da ne začne poganjati, je treba čebulo dobro podkaditi, najbolje se stori to, preden je spravljena. Podkadi se lahko s kisom ali z brinjem. Letos, ko je čebula tako draga, jo je treba shraniti na najbolj gotov način, in ta je na masti. Lahko prevreš čebuline rezine na masti in jih zaliješ z mastjo ali pa

seseklaš čebulo, jo prevreš na masti in odliješ mast, ki naj stoji posebej, za kar je treba, čebulo porabi. Da ne bo manjkalo solatam čebulovega okusa, seseci čebulo (po dve glavi na $\frac{1}{2}$ litra), vlij nanjo dobrega kisa in odcedi kis čez štiri dni. Zlahtno čebulo (šalotko) namoči čez noč v vodi, olup in deni za 24 ur v solno raztopino, odcedi na situ in deni v lonec. Zavri v drugem loncu vinskega kisa, pridene mu dišav, vlij vrelega na čebulo, kuhaj par minut in zloži v steklenke, potem zalij z lojem ali s finim oljem. Čebulove lupine dajejo juhi lepo barvo in čebulov okus.

Kostanjeva mezga ni znana vsaki gospodnji, vendar je zelo tečna in zdrava jed. Za mezgo se jemljejo navadno najboljši maroni, dober je pa tudi naš domači kostanj, samo da je sladak. Prav gladek kostanj ni tako sladak kakor hrapavi in tudi lupi se teže. Izberi torej boljši kostanj, izlupi ga iz vrhne lupine, potem odberi, kar je črnkastega in slabega, deni kostanje v posodo in naliž toliko vode, da plavajo. Potem pokrij in pristavi na hud ogenj. Ko zavre, glej, da ne postane kostanj

Bolgarski car ne razpotju.

premahak, razkuhati se ne sme. Maroni vro 20 minut, vsaka vrsta pa ni v istem času kuhana. Ko so kostanji mehki, jih polovi s peno iz kroga in vrzi v skledo mrzle vode, da se ohladi ravno toliko, da jih moreš držati in olupiti. Olupljene deni na sito, da se odcede, potem jih zmasti; čim bolj so vroči, tem lažje se zmaste. Zmaščene pretlači skoro sito ali drugo primerno orodje, potem stehtaj kostanj in odtehtaj ravno toliko sladkorja. Kostanj pusti v skledi, sladkor kuhaj, dokler se nekoliko ne potegne. Na vsak kg sladkorja deni kupico vode, preden se sladkor raztopi; ko je že gost, mu prilij malo ruma in primešaj malo vanilije. Zdaj zlivaj vrel sladkor počasi v kostanj in mešaj, dokler ni popil sladkorja. Deni vse skupaj nazaj v lonec, mešaj, pusti, da vre 15 minut, a ne drži na odprti luknji in mešaj ves čas, da se ne pripali. Drži se pri ker poka in brizga kakor češpljevec. Ko je mešanju od lonca, da ti ne brizgne v obraz, gotovo, deni z leseno žlico v posodo in zamasi, kadar se je shladilo. Vse to se mora hitro delati; če se je ohladil kostanj pri masčenju do kraja, nima mezga tako dobrega okusa.

Lahko naliješ stolčene ježice s špiritom ali z oljem, ne da bi jih iztiskal. — Najbolje je, da deneš par ježic posebe v olje. Po samem špirtu ali špirtnem orehovem izvlečku postanejo lasje bolj raskavi, treba jih je včasih namazati z oljem. — V izvleček namoči krpico ali konce prstov in natari kožo. Zadostuje nekaj kapljic. Lasje postanejo od tega lepo črni in ne izpadejo. Zaradi vonja se pridene lahko kaplja peruvanskega balzama.

Oljnate madeže na lesenih tleh namaži z zelenim milom in polij z navadnim špiritom. Špirit prižgij takoj, ko si ga zlila na madež in ko je ugasnil plamen, riblji tla takoj z milom in gorko vodo. Ali pa namaži madež s kašo iz bele ilovice in kisa ali ilovice in bencina. Kašo namaži zvečer, zjutraj jo izriblji z vročo milnico. Pazi pri špirtu, da se kaj ne vname.

Razno.

Usoda ptic pevk. Dva francoska zoologa sta opazovala življenje ptic pevk in sta nam podala sledeče: Od 20 mladičev jih pogine prvo leto 17, le dva ali trije se prihodnje leto razmnožijo. Ta neugodnost se ne zdi pretirana, ako pomislimo, koliko gnezd se pokonča po drugih živalih.

Po opazovanju v nekem parku so dognali, da je bilo od 67 gnezd uničenih 41 od mačk, veveric in srak. Eno je bilo pokončano od ježa, drugega je odnesla ptica roparica. Mačka, ki je najnevarnejši sovražnik ptic, je požrla jajčeca iz 18 gnezd, akoravno so v dotičnem parku mačke neusmiljeno preganjali. Ptice pevke zasledujejo tudi podlasice in gadje.

Iz opazovanj se je dognalo, da jih je od 100 ptic pevk, kakor kosov, senic, ščinkovcev in slavcev poginilo 65 do 70 na sledeči način: Mačke so jih uničile najmanj 20, srake in šoje 12, veverice 10, gadje 8, druge kače 8, podlasice 6, roparske ptice 3 in jež 1. Gnezdom na drevesih so najhujši sovražniki srake in šoje, gnezdom pri tleh so najnevarnejše kače in podlasice.

Sreča tatu. V gledališču so predstavljali igro, v kateri je moralo več igralcev z odra med občinstvo v parterju, da so sodelovali od tam. Komaj je sedel prvi igralec na svoj sedež v parterju, že mu je izvil spretan tat iz žepa dragoceno uro. Igralec je zagrabil tatu in kričal: »Stražnik! Tatovi!« Občinstvo je menilo, da spada to v igro in se je smejalo glasno, istega mnenja so bili tudi stražniki, zato so se smehljali in se niso ganili. »To ni igra,« je zagrmel igralec besno, »vrag ima mojo uro!« Občinstvo je udarilo v smeh in ploskanje, tačas se je izmuznil tat rokam okradenega in se je splazil skozi vrata med burnim ploskanjem in klici. Šele ko so se zbrali tovariši okoli okradenega, se je posvetilo stražnikom.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“,
kokarde in pentlje z napisi
za društva se izgotavljajo
v najkrajšem času
po zmernih cenah.

Katoliška
tiskarna
II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.